

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล
ให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ
**Factors Affecting Outcome of District-level Health
Centers Management to Achieve the Requirements
for Primary Care Unit Registration**

เอกชัย อรุณฉลาด*, ชิงชัย เมธพัฒน์**, กุหลาบ รัตนสังธรรม**

*โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองหว้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

**คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Aekachai Arunchalard*, Chingchai Methaphat **, Koolarb Rudtanasudjatam**

*Nonghwa Sub District Health Promoting Hospital, Chachoengsao Province

**Faculty of Public Health, Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยทำแบบตัดขวางนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ตัวอย่างเป็นหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจำนวน 120 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่นักวิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.78 – 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป นำเสนอข้อมูลด้วย จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลมีการรับรู้ระดับมากในเรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร การยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน และในระดับปานกลางในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีวัฒนธรรมองค์กร และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลบรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ ตามลำดับดังนี้คือ การสนับสนุนจากผู้บริหาร (X_1) การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา (X_5) ซึ่งสามารถทำนายได้ร้อยละ 29.5 ($R^2 = 0.295$) และมีสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ $Y = 0.397 X_1 + 0.256 X_5$

ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข ควรจะสนับสนุนและพัฒนาในเรื่อง การสนับสนุนจากผู้บริหาร ด้านการให้กำลังใจในการทำงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ด้านการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านการจัดการในการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ

คำสำคัญ : การบริหารงานสาธารณสุข หน่วยบริการปฐมภูมิ

Abstract

This cross-sectional predictive research was aimed to investigate factors affecting the outcome perception of district-level health center management to achieve the requirements for Primary Care Unit registration. The 120 samples were heads of district-level health centers, drawn by multi-stage random sampling technique. The data were collected by using a self-administered questionnaire, constructed by the researchers. The data were also obtained from the registration records at the Primary Care Unit. The questionnaire had reliability at 0.78-0.98. Data were analyzed using SPSS program and presented in numbers, means, standard deviations, mean percentages, and stepwise multiple regression analysis.

The study revealed that heads of district-level health center had perceived at the high level in support from administrators and at the middle level in evaluation of the performance of the organizational culture and the performance of their subordinates. The supporting factors affecting the management of district-level health center to achieve the criteria for registration of primary care unit (Y) at 0.05 ($p < 0.05$) significant level were the support of administrators (X_1) and the performance of their subordinates (X_5), which could predict at 29.5% ($R^2 = 0.295$). The predictive standard equation was $Y = 0.397 X_1 + 0.256 X_5$.

The Ministry of Public Health should support and improve on management support, morale, performance, and primary care unit registration.

Keywords : Public health administration, Primary care unit

บทนำ

การบริหารระบบหรือการบริหารคุณภาพ คือการบริหารตามข้อกำหนดขององค์มาตรฐานสากล ดังมีบทบัญญัติให้รัฐจัดระบบในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 บัญญัติให้รัฐ “จัดระบบ” การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น¹ ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีหน่วยบริการปฐมภูมิและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบบริการ เพื่อให้บริการที่มีความต่อเนื่องและเป็นองค์รวม และมีการจัดบริการด้านสุขภาพให้กับผู้รับบริการตามเกณฑ์มาตรฐานบริการของ

กระทรวงสาธารณสุข²

การพัฒนาหน่วยบริการปฐมภูมิในปัจจุบัน ยังขาดการดำเนินการผลักดันอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เนื่องจากระบบบริการปฐมภูมิตขาดคุณภาพ ไม่เข้มแข็ง ส่งผลต่อทัศนคติของประชาชน ซึ่งพบว่าขาดความเชื่อมั่นต่อระบบบริการสาธารณสุขปฐมภูมิ จะเห็นได้จากสัดส่วนการใช้บริการที่หน่วยบริการปฐมภูมิและโรงพยาบาลชุมชนมีแนวโน้มลดลง³ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของหน่วยบริการปฐมภูมิอย่างเป็นระบบจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ⁴ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก

ได้มีการพัฒนามาตรฐานและระบบบริการของสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดโดยใช้การขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามนโยบายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ⁵ ปัญหาที่พบคือยังมีหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินจำนวน 42 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.0⁶ และหน่วยบริการปฐมภูมิขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาและส่งผลทำให้ผู้รับบริการขาดความเชื่อมั่นด้านคุณภาพบริการ

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร การยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีวัฒนธรรมองค์กร และการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร การวางแผนงาน การพัฒนาองค์กร การพัฒนาบุคลากร และสามารถนำไปเป็นแนวทาง ในการสนับสนุนการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและความต้องการของประชาชนในเรื่องมาตรฐานการให้บริการของสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหาร การยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีวัฒนธรรมองค์กร และการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา

2. เพื่อศึกษาผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียน

หน่วยบริการปฐมภูมิ ตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลในด้านศักยภาพในการจัดระบบบริการ การจัดระบบบริการสาธารณสุข บุคลากร การบริหารจัดการ สถานที่อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น

3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำนายการรับรู้ผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ของสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทำนายแบบตัดขวาง กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล จังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก จำนวน 120 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหาร การยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีวัฒนธรรมองค์กร และการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา จำนวน 32 ข้อ และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล จำนวน 23 ข้อ เครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.78 - 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเข้าร่วมการวิจัยนี้ได้รับความยินยอมจากตัวผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยประสานงานกับนักวิชาการสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง จัดส่ง

แบบสอบถามไปยังสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล โดยมีผู้ประสานงานในสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลแต่ละแห่งเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ให้ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โดยบรรจุใส่ซองและปิดผนึกเพื่อส่งกลับคืนให้ผู้ประสานงานระดับอำเภอ และส่งให้ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาในรูปของจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ

ประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหารการยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีวัฒนธรรมองค์กร และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า 3 ปัจจัยแรกมีค่าเฉลี่ย มากกว่าร้อยละ 80 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนเฉลี่ยร้อยละของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ	n = 93					
	คะแนนเต็ม	Min	Max	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}\%$
การสนับสนุนจากผู้บริหาร	49	27	49	41.44	10.07	84.57
การยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน	49	23	49	42.09	10.40	85.91
การประเมินผลการปฏิบัติงาน	49	13	49	39.26	13.05	80.14
การมีวัฒนธรรมองค์กร	84	24	79	58.19	13.22	69.28
การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา	147	58	138	101.78	12.12	69.24

2. ผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ

หัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลส่วนใหญ่รับรู้ผลการจัดการทางบวกทุกหมวดในการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ มากกว่าร้อยละ 80 ในหมวดศักยภาพในการจัดระบบบริการ หมวดสถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น และมากกว่าร้อยละ 70 ในหมวดการจัดระบบบริการสาธารณสุข หมวดการบริหารจัดการ และมากกว่าร้อยละ 60 ในหมวดบุคลากร โดยรับรู้ข้อดีเรื่องการจัดให้มีบุคลากรอื่นที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จัดให้มีแพทย์/แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว จัดให้มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเวชปฏิบัติ ปฏิบัติงานประจำ ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ถดถอยพหุตัวแปรที่มีผลต่อผลการจัดการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าปัจจัย การสนับสนุนจากผู้บริหาร และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถทำนายผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลได้ร้อยละ 29.5 อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยที่ การสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นปัจจัยสนับสนุนที่มี ผลทางบวกมากที่สุด และการรับรู้ของหัวหน้าสถาน บริการสาธารณสุขระดับตำบลต่อผู้ปฏิบัติงานเป็น ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลทางบวกรองลงมา สัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวแปร การสนับสนุนจากผู้บริหาร มีค่าเท่ากับ 0.397 และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับ บัญชา มีค่าเท่ากับ 0.256 และมีสมการทำนายดังนี้ ผลการจัดการสถานอนามัยให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียน หน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถาน บริการสาธารณสุขระดับตำบล = 0.397 (การสนับสนุน จากผู้บริหาร) + 0.256 (การปฏิบัติงานของผู้ใต้ บังคับบัญชา) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

จัดระบบบริการสาธารณสุข และหมวดการบริหาร จัดการ จะเห็นได้ว่าผลการจัดการขึ้นทะเบียนหน่วย บริการ ปฐมภูมิของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุข ระดับตำบลยังต่ำกว่า ร้อยละ 80 เนื่องจากหน่วย บริการ ปฐมภูมิบางแห่งยังขาดแนวทางปฏิบัติงาน ที่ชัดเจนและต่อเนื่องโดยพิจารณาได้จากผลการ ประเมินรับรองในปี 2553 มีหน่วยบริการปฐมภูมิ ไม่ผ่านเกณฑ์ขึ้นทะเบียนถึงร้อยละ 35 จากจำนวน หน่วยบริการปฐมภูมิทั้งหมด⁶ ประกอบกับตัวผู้ ปฏิบัติงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้ของ บุคคล และสถานการณ์ทำงาน⁹ หัวหน้าสถานบริการ สาธารณสุขระดับตำบลรับรู้ผลการจัดการในระดับ ปานกลางในหมวดการจัดระบบบริการสาธารณสุข

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุ เกณฑ์การขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุข ระดับตำบล

ตัวแปร	B	SEB	Beta	t	P - value
ค่าคงที่ (a)	27.638	8.334		3.316	0.001
การสนับสนุนจากผู้บริหาร	0.415	0.009	0.397	4.197	0.000
การปฏิบัติงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชา	0.222	0.082	0.256	2.702	0.008

หมายเหตุ $R^2 = 0.295$ Adj. $R^2 = 0.280$

อภิปรายผล

1. ผลการจัดการสถานบริการสาธารณสุข ระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ ปฐมภูมิ

จากการศึกษาพบว่า หัวหน้าสถานบริการ สาธารณสุขระดับตำบลรับรู้ผลการจัดการสถานบริการ สาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียน หน่วยบริการปฐมภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.05 อยู่ในระดับสูง หมวดศักยภาพในการจัดระบบบริการ หมวดสถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือ หมวดการ

การรับรู้ผลการจัดการหมวดดังกล่าวเป็นการรับรู้ อันเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในการทำงาน⁷ ดังนั้นผู้บริหารทุกระดับจึงควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้มีการพัฒนาในเกณฑ์ประเมิน ทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ หน่วยบริการปฐมภูมิผ่านการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการ ปฐมภูมิอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขึ้นทะเบียน หน่วยบริการปฐมภูมิ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ผลการจัดการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ

ตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล 2 ใน 5 ด้าน คือ การสนับสนุนจากผู้บริหาร และการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสำคัญส่งผลต่อการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยลำดับความสำคัญตามผลการศึกษา คือ

2.1 การสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล และเข้าร่วมทำนายความสำเร็จการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล เมื่อนำเข้าสมการทำนายโดยใช้สถิติวิเคราะห์แยกทีละตัวแปร พบว่ามีผลในทางบวกและทำนายความสำเร็จการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ร้อยละ 29.5 ประกอบกับหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลส่วนใหญ่รับรู้การสนับสนุนจากผู้บริหารอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้จากหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขรับรู้มากที่สุดในเรื่องผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนด้านการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิมีมาตรฐานที่ชัดเจน ทำให้ส่งผลต่อการจัดการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิมากกว่าร้อยละ 80.0 จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัจจัยการสนับสนุนจากผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องผู้บริหารสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรและการมีนโยบายที่ชัดเจน โดยสอดคล้องตามแนวคิดในการศึกษาภาวะผู้นำที่ว่า ผู้นำจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตามและพฤติกรรมเหล่านั้นจะก่อให้เกิดผลตามที่ผู้นำต้องการ⁸

2.2 การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นปัจจัยที่มีผลในทางบวกระดับสูงต่อการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์

ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิตามการรับรู้ของหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล ดังจะเห็นได้จากผู้ปฏิบัติงานรับรู้มากที่สุดในเรื่องประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ทำให้ส่งผลต่อการจัดการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิมากกว่าร้อยละ 80.0 เนื่องจากตัวผู้รับรู้หรือผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคลเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความสนใจ หรือการให้ความสำคัญ และผลประโยชน์ของผู้รับรู้เองด้วย⁸ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการบริหารงานบุคคลที่พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน⁹ และผู้ปฏิบัติงานรับรู้รองลงมาในเรื่อง หลักการหรือแนวคิดของการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ผู้บริการควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถรับรู้ด้านหลักการและแนวคิดให้มากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนามาตรฐานหน่วยบริการปฐมภูมิต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิมากที่สุด ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขควรคำนึงถึงการสนับสนุนและพัฒนาในเรื่อง การสร้างขวัญและกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความสำเร็จการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิมากขึ้น

2. การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา มีผลทางบวกต่อการจัดการสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลให้บรรลุเกณฑ์ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ ควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ในเรื่อง ความสำคัญ หลักการและแนวคิด ขั้นตอนการดำเนินงาน ตัวชี้วัดความสำเร็จ และประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและผ่านการขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิได้อย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง พื้นที่ที่เก็บข้อมูลจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออก ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ขอขอบคุณหัวหน้าสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลกลุ่มตัวอย่างในสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลทุกคนที่สละเวลาตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. ปรีดา กุลชล. TQM เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป; 2552.
2. สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย. บทความ ปัญหาสุขภาพคนไทยและระบบบริการสุขภาพ; 2552.
3. พินิจ ฟ้าอำนวยผล สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ. สถานการณ์และแนวโน้มระบบบริการสาธารณสุข. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข; 2552.
4. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. เกณฑ์คุณภาพเครือข่ายบริการปฐมภูมิ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ; 2552.
5. กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา. เอกสารประกอบการชี้แจงการดำเนินงานระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประจำปี 2553. ฉะเชิงเทรา; 2553.
6. กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา. สรุปผลการประเมินขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2553. ฉะเชิงเทรา; 2553.
7. มณฑา อร่ามเลิศมงคล. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลศูนย์ เขต 6. วิทยานิพนธ์พยาบาลมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา; 2549.
8. วันชัย มีชาติ. พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ: บริษัทแอคทีฟพริ้นท์จำกัด; 2551.
9. นาดยา เต้าป้อม. ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในศูนย์สุขภาพชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา; 2547.